

**Bankiers
zoeken nieuw
vertrouwen**

'Eerst de bonus, dan de moraal' KLEIN LAND
Beeld: René den Engelsman

Voor een bank of een verzekeringsbedrijf is vertrouwen alles. Maar na de crisis kampte de financiële sector met enorme imagoschade. Bankiers en kunstenaars zochten samen naar nieuwe betekenis voor het begrip 'vertrouwen'.

door: Yolanda Bakker

In het project *Vertrouwen Verbeeld*, geïnitieerd door Art Partner en uitgevoerd in samenwerking met *Cultuur-Ondernemen* (toen nog Kunstenaars&CO) onderzochten twaalf kunstenaars samen met bankiers hoe het begrip 'vertrouwen' weer betekenis zou kunnen krijgen. Als start van het project interviewden de kunstenaars vijftig opinieleiders uit de financiële sector, onder wie bestuurders, commissarissen, toezichthouders en adviseurs. Sandra Boer van Art Partner: "Opvallend was de openheid waarmee we werden ontvangen. Tot op het hoogste niveau was men zoekende en nieuwsgierig naar nieuwe ideeën en een nieuwe authentieke en inhoudelijke aanpak."

In-company kunst

De vijftig interviews laten een beeld zien van professionals die zich enerzijds gevangen voelen in een scoor- en angstcultuur, waarin het ongebruikelijk is om twijfels te uiten, en die anderzijds inzien dat die cultuur moet veranderen. Theodoor Gilissen Bankiers voegde de daad bij het woord en gaf Art Partner en beeldend kunstenaar Heidi Linck de vrije hand om in-company een kunstproject uit te voeren. De intensieve samenwerking mondde uit in het kunstwerk *Insight* waarvoor Heidi Linck honderden uitzichten verzamelde van de huizen van de bankiers en hun cliënten. De foto's die hiervoor werden gemaakt kwamen ook terecht in de

publicatie *Confidentieel*, die de bank onder haar relaties verspreidde.

Eerst de bonus, dan de moraal

Het hoofdkantoor van Theodoor Gilissen vormde tevens het decor voor een door Heidi Linck, beeldend kunstenaar Anook Cléonne Visser en toneelschrijver Andreas Vonder geregisseerde bijeenkomst met zestig bankiers en managers uit verschillende organisaties. De bijeenkomst was voor Vonder de aanleiding om in co-creatie met bankiers het stuk *Eerst de bonus, dan de moraal* te maken, te zien op het Amsterdamse Over het IJ festival. Visser maakte Heidi Linck gefascineerd door de "gelikte corporate identiteiten" die zij tegenkwam, een serie botanische tekeningen met als thema "het verborgene en het rafelige".

Bankier als kunstenaar

"Op het eerste gezicht lijkt er een enorme kloof te bestaan tussen onze wereld die rationeel en louter op cijfers gericht is, en die van een beeldend kunstenaar die vanuit intuïtie en emotie werkt. Maar omdat Heidi Linck ons tegemoet trad met een onbevangenheid die wij als bankiers niet altijd gewend zijn, heeft zij ons uitgedaagd en uitgenodigd om nog meer na te denken over ons belangrijkste kapitaal: het vertrouwen dat onze cliënten ons bieden." Aan het woord is Jan Coen Balt, commercieel directeur private banking van Theodoor Gilissen. "Heidi was oprecht

Beeld: Heidi Linck
Lichtprojectie op het Amsterdamse kantoor Theodoor Gilissen

nieuwsgierig naar ons en ons werk en toonde geen enkele vooringenomenheid. En dat was, op het hoogtepunt van de financiële crisis in 2008, wel eens anders. Heidi was in staat een kloof te overbruggen tussen hart en hoofd en leverde zo een belangrijke bijdrage aan ons veranderingsproces 'van effectief beheer naar effectieve relaties', met als tastbaar resultaat de lichtprojectie *Insight* in de hal van ons hoofdkantoor waar tachtig vensters van onze bankiers en onze relaties elkaar afwisselen. Zelf zal ik vooral niet snel vergeten hoe Heidi in het 'hol van de leeuw' stapte en ons toesprak tijdens onze dagelijkse 'morning meeting'. Ze bleef ook onder dit soort omstandigheden zichzelf. Waar wij elkaar in herkennen is dat we met empathie en creativiteit te werk gaan, meesters in het luisteren moeten zijn en ons dienstbaar opstellen. Maar altijd met behoud van authenticiteit en geloofwaardigheid en dus zonder onze klanten naar de mond te praten. Zo bezien schuilt in elke bankier een kunstenaar." ≡

Quotes van opinieleiders

Hieronder enkele uitspraken die de bankiers en managers deden in hun gesprekken met kunstenaars.

"De gemiddelde medewerker is geen revolutionair. Mensen die bij banken werken, houden van zekerheid, van veiligheid. De huidige generatie heeft weinig tegenslag gekend, is verwend. Alles is geregeld. In een bureaucratische omgeving maak je carrière door geen beslissingen te nemen of in ieder geval niet betrokken te zijn bij verkeerde beslissingen."

"Mensen die vroeger vanzelfsprekend wisten hoe het moest, weten het nu niet meer."

"We hebben niet geleerd om vertrouwen te wekken, op een goede manier met ons werk om te gaan."

"De leiders van nu zijn vuur aan het blussen, er is weinig ruimte voor reflectie. Het vermogen om tot zelfbezinning te komen is maar weinigen gegund. Kunst kan een betekenis hebben in reflectie. Los laten, anders kijken. Maar 'het systeem' vindt het lastig om om te gaan met andersdenkenden."

Vertrouwen Verbeeld (2009 - 2010)

- Twaalf kunstenaars interviewen vijftig opinieleiders uit de financiële sector.
- Bijeenkomst bankiers en managers bij Theodoor Gilissen Bankiers onder begeleiding van kunstenaars.
- Heidi Linck maakt voor en met Theodoor Gilissen Bankiers de lichtprojectie *Insight*, en de publicatie *Confidentieel*.
- Theaterstuk *Eerst de bonus dan de moraal*, door Andreas Vonder (Klein Land) in co-creatie met bankiers en managers.
- *What do the fish in the sea think about the Financial crisis?*, lichtkunstwerken van Machteld Aardse bij De Nederlandsche Bank.
- *Het nut van rafelranden*. Botanische tekeningen van Anook Cléonne Visser, geïnspireerd door de interviews met bankiers.